

Aan de voorzitter van de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie.
Postbus 122
9400 AC Assen.

Emmen, 16 januari 2008.

Geachte heer Peters,

In aansluiting op onze brief d.d. 10 december 2007 vraag ik uw aandacht voor het volgende.

De bovenaangehaalde brief had qua essentie de bedoeling te bevorderen dat de betrokkenheid van de staten bij SNN aangelegenheden wordt vergroot.

De in die brief aangedragen onderwerpen zijn inmiddels voor de BFE vergadering van 30 januari aanstaande geagendeerd.

Inmiddels hebben de leden van de agendacommissie van het AB SNN de beschikking over de notities die mogelijk in de eerstkomende vergadering van het AB op 13 februari aanstaande aan de orde kunnen komen.

Een van deze notities heeft betrekking op de “Positie en rol van statenleden in het Samenwerkingsverband Noord-Nederland; democratische controle en betrokkenheid versus dualisme en efficiëntie? “

Vanmiddag heeft overleg plaatsgehad met Drentse AB leden over de mogelijke wijze van behandeling van deze notitie.

De algemene gedachte was dat deze notitie (nog) niet op de 13^e februari onderwerp van bespreking zou moeten zijn, maar dat eerst in “eigen huis” (fractie & staten) overleg moet hebben plaats gehad.

Met discussie in “eigen huis” wordt het volgende bedoeld.

In eerste instantie moet dat overleg plaatshebben in de statencommissie BFE , zo mogelijk in de vergadering van 30 januari aanstaande.

De discussie moet dan nog niet inhoudelijk zijn maar zou zich alleen moeten toespitsen op de vraag of in de betreffende SNN notitie alle elementen, die van belang zijn voor een goede inhoudelijke discussie, benoemd zijn.

De “echte”, zeg maar inhoudelijke discussie dient dan plaats te hebben tijdens een BFE vergadering in maart c.q. april, ter voorbereiding van de AB vergadering van 20 mei 2008.

De AB vergadering van 13 februari kan worden benut om een toelichting te geven aan de leden van het Algemeen Bestuur over de Drentse insteek.

Met het oog op het vorenstaande verzoeken wij u de betreffende notitie van het SNN, die is bijgevoegd, te agenderen voor de vergadering van de statencommissie Bestuur, Financiën en Economie van 30 januari 2008.

Met vriendelijke groet,
Namens de fractie van de Partij van de Arbeid,
Albert Huizing.

Positie en rol van statenleden in het Samenwerkingsverband Noord-Nederland: democratische controle en betrokkenheid versus dualisme en efficiëntie?

1. Achtergrond

Vanaf de oprichting van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) in 1992 hebben de statenleden een rol en positie in de bestuurlijke organisatie van het SNN. Van 1992 tot en met het voorjaar van 2003 fungeerde de interprovinciale statencommissie (IPSC). Vanaf mei 2003 vormen statenleden, samen met leden van de colleges van gedeputeerde staten het algemeen bestuur van het SNN (AB-SNN).

In de gezamenlijke bijeenkomst van de drie colleges van gedeputeerde staten op 4 juli 2007 is aandacht besteed aan de huidige vormgeving van het AB-SNN. In dit overleg is de vraag aan de orde geweest of het betrekken van de drie provinciale staten bij het werk dat in SNN-verband wordt verricht, met het opnemen van statenleden in het AB-SNN, wel het meest effectief is. Eén van de aanleidingen hiervoor was de passage uit het Koersdocument van het Friese college, waarin werd aangegeven het vanuit dualistisch oogpunt niet wenselijk te vinden andere gremia te vormen c.q. in stand te houden dan de drie afzonderlijke provinciale staten als controlerend orgaan jegens het DB-SNN.

Afgesproken is dat er een notitie zou worden opgesteld waarin de werkwijze waarbij statenleden deel uitmaken van het AB-SNN afgezet wordt naast een mogelijke werkwijze waarin de leden van het DB-SNN/GS rechtstreeks verantwoording afleggen aan de statencommissies en/of de drie provinciale staten. Deze notitie is daarvan het resultaat. In de notitie wordt ook aandacht besteed aan de rol en de functie van de jaarlijkse gezamenlijke vergadering van de drie provinciale staten.

2. Leeswijzer

Hieronder wordt in paragraaf 3 de historische achtergrond geschetst van de positie en rol van statenleden in het SNN. In paragraaf 4 wordt het AB als SNN-orgaan in dualistisch perspectief geplaatst. Paragraaf 5 behandelt vervolgens de verschillende mogelijkheden voor de rol en positie van statenleden in de SNN-organisatiestructuur vanuit het oogpunt van enerzijds een voldoende mate van democratische controle en inhoudelijke betrokkenheid en anderzijds van een efficiënt landsdelig bestuur tegemoetkomend aan dualistische bestuurlijke verhoudingen.

3. Rol van de statenleden in het SNN: van IPSC naar AB

Vanaf 1992 hadden statenleden zitting in de IPSC. Naar goed gebruik is in 1994 geëvalueerd of de met de oprichting van het SNN beoogde doelen dichterbij gekomen waren en of de organisatie functioneerde zoals verwacht werd. Ook de taak en werkwijze van de IPSC zijn onder de loep genomen. Deze evaluatie legde de volgende accenten ten aanzien van haar werkzaamheden:

- advisering over beleid dat betrekking heeft op aan het SNN overdragen bevoegdheden;
- advisering aan de afzonderlijke staten met als doel geen beroep te hoeven doen op de afzonderlijke statencommissies;
- vergaderfrequentie moet sporen met het besluitvormingsproces in het SNN als het gaat om de betrokkenheid bij ISP en IPR; slagvaardig kunnen handelen, pas dan kan er geparticipeerd worden in een strategische beleidsontwikkeling; het gevoelen is dat men te laat betrokken wordt bij belangrijke zaken;
- het voorkomen van bureaucratie;
- goede en effectieve samenwerking tussen ambtenaren van de drie provincies;
- IPSC dient meer te controleren wat er met de aanwending van de fondsen gebeurt.

De gedachte om binnen het SNN op korte termijn tot een statencongres te komen kreeg toen weinig steun.

In 1999 vond een volgende discussie over de organisatiestructuur van het SNN plaats. De noordelijke staten konden het niet eens worden over de besluitvormingsstructuur van de IPSC. De IPSC wilde meer besluitvormende bevoegdheden en een ledenaantal dat meer recht deed aan de uitslag van de verkiezingen. Daarvoor werd een Instellingsbesluit opgesteld, waarin de IPSC meer bevoegdheden kreeg en waarin de leden niet meer benoemd zouden worden maar gekozen. De PS'en zouden bepaalde bevoegdheden overdragen aan de IPSC. Door Groningen en Drenthe werd dit aanvaard, maar de Friese staten stemden tegen, met als argument dat de IPSC dan als vierde bestuurslaag zou functioneren en dat wilde men niet. De IPSC zat hiermee in een impasse. Advies werd ingewonnen bij prof. Herweijer, die een rapport uitbracht met als één van de conclusies dat er geen sprake was van een vierde bestuurslaag, maar van verlengd provinciaal bestuur. Uiteindelijk is op 30 maart 2000 door de drie noordelijke staten het Instellingsbesluit van de IPSC en het bijbehorende reglement dat de verkiezing van de leden regelt, vastgesteld, onder waarborging van de autonomie van de provincies door middel van een zogeheten 'veiligheidspal'.

In 2002 vond wederom een evaluatie plaats. Een evaluatiecommissie uit de IPSC heeft het functioneren van de IPSC onder de loep genomen. De commissie constateerde het volgende:

De IPSC functioneert vooral als overleg- en informatieplatform. Het Dagelijks Bestuur van het SNN (DB) verstrekt desgevraagd of eigener beweging aanvullende informatie bij de documenten die ter besluitvorming naar de Provinciale Staten gaan.

De formele positie van de IPSC maakt het niet mogelijk controle uit te oefenen, daarom vindt controle op het DB feitelijk ook niet plaats, noch is er sprake van eigen besluitvormende bevoegdheden van de IPSC. De IPSC oefent geen of nauwelijks invloed uit op de in SNN-verband te nemen besluiten.

De betrokkenheid van statenleden die geen lid zijn van de IPSC bij de noordelijke samenwerking is vaak onvoldoende. De materie wordt als complex beschouwd, waarbij het gevoel daadwerkelijk een inbreng te kunnen leveren ontbreekt.

De evaluatiecommissie heeft ook geconstateerd dat het op grond van de Wgr ingestelde AB als controlerend orgaan geen rol van betekenis heeft gespeeld, mede door de samenstelling, die nagenoeg gelijk is aan het DB. De AB-vergaderingen zijn louter formaliteiten. De democratische controle is derhalve in het SNN niet sterk geregeld. Ook de politieke verantwoordelijkheid werkt daardoor niet voluit.

Het optuigen van een lichaam met een geringe inhoudelijke rol en betekenis, als het AB [met een samenstelling zoals hierboven aangegeven, red.] is niet zinvol. In het SNN dient een goed systeem van checks en balances te zijn. Het AB dient een orgaan te zijn dat voldoende tegenwicht aan het DB kan bieden.

Het resultaat van deze evaluatie was de vorming van een AB in zijn huidige vorm en samenstelling per mei 2003, met de bevoegdheden van de IPSC en die van een AB, zoals verwoord in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).

Eind 2005 heeft het AB-SNN zijn werkwijze geëvalueerd. De evaluatiecommissie kwam tot de conclusie dat de gekozen structuur een goede is gebleken. Door binnen de kaders van de Wet gemeenschappelijke regelingen te kiezen voor invulling van het AB als gremium voor de democratische controle, en deze te koppelen aan de staten, was een orgaan gecreëerd, dat in opzet, mits goed geïnstrumenteerd, voldoende democratische legitimatie aan het SNN kan verstrekken. Gevoegd bij het feit, dat het AB als orgaan van belang is om de gezamenlijke belangen te vertegenwoordigen, achtte de commissie hiermee het bestaansrecht van het AB-SNN in zijn huidige vorm eveneens aangetoond. Ook de omvang van het AB-SNN en de daarmee gepaard gaande wijze van vertegenwoordiging van elke provincie is goed werkbaar gebleken.

De commissie heeft negen aanbevelingen geformuleerd. Onderstaand worden deze samengevat weergegeven:

1. Strategisch belangrijke onderwerpen eerder op de agenda van het AB plaatsen, om betrokkenheid van het AB in een tijdig stadium te garanderen.
2. Aan de Rekeningcommissie wordt gevraagd een manier te ontwikkelen om jaarlijks in het kader van de controle van de jaarrekening één à twee projecten nader "uit te spitten", bij wijze van verdieping van het inzicht in het verhaal achter de cijfers.

3. Het behandelvoorstel bij agendapunten dient vaker tot (kritische) oordeelsvorming aanleiding te geven. Daartoe zou een aantal standaard behandelvoorstellen ontwikkeld kunnen worden, die duidelijker aangeven wat er van het AB wordt verwacht en wat de status van bespreking in het AB is (zoals "ter advisering" "ten behoeve van meningsvorming" "ter informatie" "instemmen met", etc.)
4. In de gemeenschappelijke regeling dienen de instrumenten waarover het AB in beginsel zou moeten kunnen beschikken, zoals het recht van interpellatie, zoveel mogelijk binnen de grenzen van de Wgr te worden aangevuld.
5. De evaluatiecommissie roept de fracties op om hun leden in het AB-SNN meer feedback te geven en te zorgen voor een bredere inbedding van SNN-aangelegenheden in de fractie. Daarbij is uiteraard sprake van een wisselwerking: het betrokken AB-lid heeft ook een rol in de mate van betrokkenheid van zijn/haar fractie.
6. De gezamenlijke vergadering van de drie noordelijke staten moet jaarlijks gehandhaafd blijven, mits de agenda voldoende aansprekende thema's bevat. Dan gaat het met name om onderwerpen op strategisch niveau en over de meerjarenprogramma's.
7. De agendacommissie kan een actievare rol in de agendasetting van het AB spelen, daardoor mede gevoed door de leden van het AB.
8. De frequentie van de AB-vergaderingen dient om praktische redenen niet te worden verhoogd. De bestaande AB-vergaderingen kunnen echter wel effectiever worden gebruikt om (actuele) informatie te verkrijgen. Om de grote intervallen op te vullen kan zonedig vaker gebruik gemaakt worden van het instrument van schriftelijke vragen.
9. De evaluatiecommissie beveelt aan dat het AB zich in samenwerking met het DB gaat buigen over het toekomstig functioneren van het SNN. Daartoe zou een gezamenlijke commissie moeten worden benoemd. Vervolgens zou (een commissie uit) het AB zich moeten buigen over de bevoegdheden, de rol, de taken, de instrumentatie en de samenstelling van het AB in zo'n nieuwe situatie, opdat de democratische legitimatie ook met het oog op de toekomstige ontwikkelingen in het SNN voldoende blijft gewaarborgd. Het AB dient de opdracht aan zo'n commissie nader te formuleren.

4. AB-SNN in dualistisch perspectief

In het koersdocument van het Friese college wordt het terugtrekken van statenleden uit het AB-SNN gemotiveerd met de opvatting dat deelname van statenleden aan het bestuur van gemeenschappelijke regelingen niet strookt met de dualistische verhoudingen. Volgens een strikte interpretatie is deze redenering zeker houdbaar, waarbij het echter de vraag is of dit in alle gevallen in gelijke mate opgaat. In dit kader wordt gememoreerd aan het feit dat de keuze voor een AB (mede) bestaande uit statenleden met ingang van de statenperiode 2003-2007 (dus gelijktijdig met de dualisering van de provinciewet) in essentie minder was ingegeven door een wens tot meebesturen en/of controleren. Het statenbreed gevoelde gebrek aan betrokkenheid en geïnformeerdheid terzake de kaderstelling en controle ten aanzien van de besluitvorming in het DB-SNN lag hieraan in sterkere mate ten grondslag. Dit doet de vraag rijzen of deze problematiek (op termijn) niet opnieuw manifest zal worden op het moment dat de statenleden *sec* worden teruggetrokken uit het AB.

De vraagstelling die thans voorligt is dus in hoofdzaak hoe bestuurlijke slagvaardigheid en een dualistische werkwijze te combineren met een voldoende mate van betrokkenheid van de statenleden bij het bestuur en beleid van het SNN. Dit, zo mogelijk, onder vermindering van de idee van een getrapte verkozen volksvertegenwoordiging (zoals het AB-SNN in zijn huidige vorm) dat al te snel geassocieerd kan worden met de vorming van een *de facto* vierde bestuurslaag, al dan niet geschaard onder de noemer 'verlengd provinciaal bestuur'. Mede in het licht van de recente discussie over de positie van het Nederlandse middenbestuur zou deze beeldvorming sterker uit de pas kunnen gaan lopen met het immer beoogde complementaire karakter van het SNN.

5. Betrokkenheid van en verantwoording aan statenleden over SNN-werkzaamheden

In geval van het terugtrekken van de statenleden uit het AB-SNN is de vraag aan de orde hoe deze er dan vervolgens uit zou moeten komen te zien. Vast staat immers dat het SNN, als gemeenschappelijke regeling met een openbaar lichaam, volgens de Wgr dient te beschikken over een AB. Dit betekent dat de terugvaloptie bestaat uit een situatie waarin het AB, afgezet tegen het DB,

bestaat uit minimaal een additioneel GS-lid per provincie. Dit is een belangrijke constatering, maar daarmee is de betrokkenheid van de statenleden bij de SNN-beleidsvorming uiteraard nog niet verbeterd. Onderstaand wordt een aanzet gegeven op welke wijze dit vormgegeven zou kunnen worden.

Optie 1:

Onder verwijzing naar bovenstaande kan een werkwijze worden bereikt waarbij de leden van het DB/GS rechtstreeks de statencommissies en/of de drie PS'en informeren en daaraan verantwoording afleggen, zonder verdere ondersteunende structuren. In staatsrechtelijk opzicht is dit ook de meest zuivere gang van zaken. Probleem hierbij is dat dit er in de praktijk maar al te vaak bij blijft: dit verklaart ook de veelvuldige klachten onder volksvertegenwoordigers over een tekortschietende betrokkenheid en een gebrekkige democratische legitimatie bij gemeenschappelijke regelingen. Een belangrijke voorwaarde voor een over en weer goed functioneren tussen DB en staten is dat hierin voldoende aandacht en energie geïnvesteerd wordt: in de werkwijze van de PS'en zal daarom ten aanzien van informatie, kaderstelling, verantwoording en controle op SNN-aangelegenheden in voorkomende gevallen voldoende ruimte dienen te worden ingeruimd.

1a)

Ter ondersteuning van een dergelijke directe verantwoordingslijn tussen DB/GS en PS kan overwogen worden om bij belangrijke aanleidingen de drie gezamenlijke PS'en, danwel de voor een bepaald onderwerp relevante delegaties daaruit, op *ad hoc*-basis voor informatieoverdracht en opiniërende discussie bijeen te roepen. Het initiatief hiertoe kan zowel door de colleges worden genomen, maar dit kan desgewenst uiteraard ook vanuit de PS'en komen (bijvoorbeeld op verzoek van ten minste $\frac{1}{4}$ deel van het aantal stemmen; ex art 4, lid 3 Reglement van orde AB).

Bij goed functioneren hiervan is er tegelijk minder reden om de reguliere gezamenlijke vergaderingen van de drie PS'en te handhaven. Immers, bij deze uitvoeringsvariant zal de aanwezigheid van een gezamenlijke agenda leidend zijn voor het besluit een gezamenlijke vergadering te beleggen. Dit komt daarmee tegemoet aan een breder gevoeld ongenoegen een periodieke bijeenkomst als verplicht nummer bij te moeten wonen.

1b)

Een tweede alternatief ter ondersteuning van eerdergenoemde werkwijze is de creatie van een platform voor statenleden ten behoeve van informatieoverdracht en opiniërende discussie dat een (beperkt) aantal malen per jaar bij elkaar komt. Dit platform zou eenzelfde omvang c.q. samenstelling kunnen hebben als het huidige AB-SNN. Aangezien het platform, in tegenstelling tot het AB, rechtens geen medebesturende en controlerende functies heeft komt automatisch de verwachting te vervallen dat op dit punt enigerlei pretenties waargemaakt moeten worden.

Niettemin kan het platform wel degelijk tegemoet komen aan de wens tot grotere betrokkenheid van statenleden bij de Noordelijke samenwerking. Bij deze variant kan het instrument van de gezamenlijke statenvergadering voor beraadslaging over de hoofdlijnen van het SNN-beleid hiertoe gehandhaafd worden, waarbij uit oogpunt van doelmatigheid wel overwogen kan worden om de frequentie terug te brengen tot één maal per twee jaar (in totaliteit dus twee maal per vierjarige statenperiode).

Beide vermelde ondersteuningsalternatieven (1a/1b) zijn elk op zich nadrukkelijk niet bedoeld als vervangend alternatief van de eerdergenoemde werkwijze van rechtstreekse informatieoverdracht/ verantwoording van de colleges aan de staten. De mogelijke varianten van *ad hoc*-bijeenkomsten van de drie PS'en/PS-delegaties dan wel een informatie- en opiniëringsplatform dienen juist ter ondersteuning van de directe verantwoordingslijn van GS jegens PS, zoals aangeduid onder optie 1.

Optie 2:

Volgens de afspraak van de drie colleges van GS van 4 juli 2007 dient de optie waarin de leden van het DB-SNN rechtstreeks verantwoording afleggen aan PS te worden afgezet tegen de huidige situatie waarin het AB-SNN grotendeels uit gedelegeerden uit PS bestaat. Dit noopt tot een afweging, in het kader waarvan de volgende gezichtspunten kunnen worden genoemd.

De onder optie 1 genoemde variant waarin DB/GS rechtstreeks PS informeren en daar verantwoording aan afleggen kan als de meest simpele en in staatsrechtelijk opzicht meest zuivere optie worden beschouwd. Daarbij is reeds opgemerkt dat het hier in de praktijk echter maar al te vaak bij blijft. Ook bij expliciete afspraken op dit punt blijkt de praktijk (de druk van de agenda van de "direct voorhanden" zijnde bestuurlijke onderwerpen) maar al te vaak sterker dan de leer. Vandaar ook de veelvuldige klachten over een teruglopende betrokkenheid en een gebrekkige legitimatie bij gemeenschappelijke regelingen.

Daar kan nog het volgende gezichtspunt aan worden toegevoegd. Het SNN is in zijn basis geen vierde bestuurslaag, maar wel (of juist daarom) een interprovinciale samenwerkingsstructuur die hecht geworteld is in de bestuurlijke structuren van de drie samenstellende provincies. Daarmee heeft het SNN zich ontwikkeld tot een duidelijk zichtbaar fenomeen op het landelijke bestuurlijke toneel, waaraan vaak wordt gerefereerd als een toonbeeld van succesvolle samenwerking op landsdelig niveau. Te verwachten valt dat in dat licht een terugtrekken van de statenleden uit het AB-SNN in de beeldvorming zal worden ervaren als een "stap terug". Wat bedoeld is als een poging tot versterking van een zuivere democratische legitimatie zal als het omgekeerde kunnen worden opgevat.

Zoals aangegeven in paragraaf 4 was de in 2003 gemaakte keuze voor de instelling voor een (mede) uit statenleden bestaand AB-SNN voornamelijk voortgekomen uit de aanhoudende klachten uit de drie PS'en over een te weinig gevoelde geïnformeerdheid over en betrokkenheid bij het SNN. De IPSC, met haar toch duidelijk gereguleerde status binnen het SNN-geheel, had in de voorafgaande jaren kennelijk niet voldoende aan deze klachten tegemoet kunnen komen. De hiervoor aangestipte opties van gezamenlijke vergaderingen van de drie PS'en en een platform van statenleden voor informatie en opiniërende discussie zullen binnen het netwerk van SNN-instituten ongeveer dezelfde positie innemen als eertijds de IPSC. Er is dus reden voor de vraag of zij op het punt van geïnformeerdheid en betrokkenheid van statenleden meerwaarde zullen opleveren. Een praktisch gegeven daarbij is dat het tot dusver telkenmale al moeilijk blijkt om voor gemeenschappelijke statenvergaderingen relevante onderwerpen te agenderen. Deze opties betekenen voorts in elk geval nieuwe toevoegingen die de bestaande structuur van het SNN verder zullen compliceren, terwijl er op grond van de Wgr tevens sprake zal moeten blijven van een AB. Dat AB zal dan noodgedwongen weer dezelfde functie hebben als het AB-SNN vóór 2003, feitelijk een "uitgebreid DB". Ofwel, een "verplicht nummer" op grond van de Wgr zonder wezenlijke materiële functie. Dat draagt niet bij aan de transparantie van de SNN-structuur.

Dit alles doet de vraag rijzen of er niet veel te zeggen valt voor het vasthouden aan de keuze die in 2003 is gemaakt om het AB-SNN te benutten als platform van democratische legitimatie en betrokkenheid vanuit PS. Daarmee wordt de SNN-structuur beperkt tot het in de Wgr voorziene raamwerk, zonder extra toevoegingen waarvan de toegevoegde waarde op zijn minst twijfelachtig is. De keuze voor deze optie kan mee geschraagd worden door het in paragraaf 3 gereleveerde gegeven dat de evaluatiecommissie uit het AB eind 2005 geconcludeerd heeft dat de keuze voor de vormgeving van het AB van voorjaar 2003 een goede is gebleken.

Mogelijke theoretische strijdigheid met het dualistische concept hoeft praktische werkbaarheid niet uit te sluiten. Integendeel, betrokkenheid van de statenleden bij het SNN via het AB kan een goede informatie en verantwoording van GS richting PS goed ondersteunen. En omgekeerd: een goed functioneren van deze informatie en verantwoording kan het goed functioneren van het AB ondersteunen. Eén en ander vergt wel dat binnen de drie afzonderlijke provincies de terugkoppeling van de DB-leden én van de in het AB-SNN zitting hebbende statenleden richting PS goed, en op een onderling goed op elkaar afgestemde manier, geregeld wordt. Het is dus niet óf-óf maar én-én. Daarmee wordt dus recht gedaan aan een belangrijke achtergrond van de afspraak van de drie colleges van GS van 4 juli 2007: aandacht voor het wezenlijke belang van een goed functionerende informatie- en verantwoordingslijn van GS naar PS.

6. Tot slot

Vanuit een historisch perspectief en op grond van een streven naar een efficiënt landsdelig bestuur is bovenstaand een aantal mogelijkheden verkend ten aanzien van de betrokkenheid van statenleden bij het SNN. De vraag op welke wijze de bestuurlijke slagvaardigheid en een dualistische werkwijze te combineren met een voldoende mate van betrokkenheid van de statenleden bij het bestuur en beleid van het SNN vergt een genuanceerde beantwoording.

Tegen deze achtergrond is een tweetal opties benoemd, die elk voor zich in verschillende mate tegemoetkomen aan de wensen en eisen vanuit provinciale en gedeputeerde staten. Geconstateerd is dat het SNN op grond van de Wgr zonder meer dient te beschikken over een AB. Het terugtrekken van statenleden uit het AB-SNN doet aan dit feit derhalve niets af, hetgeen zou inhouden dat het AB-SNN samengesteld zou worden uit de DB-leden aangevuld met één of meerdere GS-leden. In het verleden is echter aangegeven dat het AB juist een orgaan zou moeten zijn met een voldoende inhoudelijke rol en betekenis, hetgeen heeft geleid tot de huidige vormgeving van het AB-SNN. De aangegeven werkwijze (met uitvoeringsvarianten) van een rechtstreekse verantwoordingslijn van DB/GS aan PS is vanuit een dualistische en staatsrechtelijke optiek het meest zuiver. Deze zetten de betrokkenheid van PS evenwel automatisch op grotere afstand, daar de praktijk heeft geleerd dat de informatieoverdracht niet voldoende van de grond komt. Beide uitvoeringsvarianten van de eerstgenoemde optie (*ad-hoc*-vergaderingen dan wel een platform van statenleden) impliceren toevoegingen aan de bestaande organisatiestructuur, waarvan de meerwaarde aan twijfel onderhevig is. Het vasthouden aan de bestaande inrichting van het AB-SNN is daarmee als optie onverminderd aan de orde.

Tenslotte wordt er, los van een keuze uit de vermelde alternatieven, van uitgegaan dat de colleges van B&W van de "NG-4"-gemeenten, die als waarnemer aan de vergaderingen van het DB-SNN deelnemen, de informatievoorziening naar de gemeenteraden zelf adequaat vorm zullen geven.